

EURx Sp. z o.o., Gdańsk

Utworzona w 1998 r. przez czterech udziałowców spółka EURx¹ zajmuje się biologią molekularną. Głównym obszarem działania firmy jest klonowanie i inżynieria białkowa enzymów pochodzących z tzw. organizmów termofilnych, czyli żyjących w skrajnych warunkach środowiskowych (np. gorących źródłach). Firma klonuje geny pochodzące z bakterii lub wirusów, z których uzyskuje białka i enzymy do produkcji leków, terapii genowej, diagnostyki chorób nowotworowych. EURx produkuje także szeroką gamę zestawów do oczyszczania kwasów nukleinowych, a także polimerazy termostabilne, unikalne polimerazy ludzkie, odwrotne transkryptazy, wzorce wielkości DNA i białek oraz różnego typu nukleazy, białka modyfikujące DNA, enzymy restrykcyjne i wiele innych odczynników niezbędnych w biologii molekularnej.

Pomysłodawcą utworzenia firmy EURx był dr Piotr M. Skowron. Na początku lat 90. prowadził on eksperymenty na Wydziale Onkologii Uniwersytetu Madison-Wisconsin w USA u prof. B. Szybalskiego w celu zakończenia doktoratu. Wówczas dr. Skowronowi udało się nawiązać współpracę z firmą biotechnologiczną CHIMERx. Zdolny polski doktorant szybko poradził sobie z niezwykle trudnym problemem odkrytej przez założycieli CHIMERx niestabilności endonukleazy CviJI oraz skomplikowaną tzw. ekspresją sklonowanego genu kodującego CviJI. Wywarło to wielkie wrażenie na przedstawicielach amerykańskiej spółki i zaowocowało ofertą pracy. Została ona przyjęta z pewnym opóźnieniem, gdyż pilną sprawą stało się wówczas zamknięcie przewodu i obrona doktoratu. Wkrótce po tym rozpoczął się blisko pięcioletni okres pracy dla amerykańskiej korporacji Molecular Biology Resources – MBR², która przejęła CHIMERx. W 1998 r. dr. Skowronowi udało się namówić Amerykanów do przeniesienia części działalności badawczo-naukowej do Polski, czego efektem stało się założenie przez trzech Polaków i jednego Amerykanina spółki EURx.

Początkowo EURx koncentrował się praktycznie wyłącznie na pracach badawczych, których efekty w postaci tzw. draftów patentów oraz protokołów produkcyjnych sprzedawane były amerykańcom z MBR. Zyski inwestowane były w samodzielne prace badawcze oraz aparaturę. W 2004 r. firma podjęła się także produkcji szeregu odczynników (łącznie około 150 białek, enzymów, endonukleaz) stosowanych do badań w laboratoriach naukowych oraz do diagnostyki medycznej. Ze względu na to, że do wejścia ze sprzedażą na rynki zagraniczne potrzebne były dosyć duże nakłady (m.in. na marketing i sieć przedstawicieli), firma zdecydowała się na utworzenie spółki *joint-venture* z malezyjską firmą biotechnologiczną Viantis. Ten krok umożliwił dotarcie z produktami EURx do wielu miejsc na świecie.

W 2001 r. dr Skowron ze względu na skalę działania firmy zrezygnował z pracy na Politechnice Gdańskiej, ale utrzymał kontakty ze środowiskiem naukowym. EURx zatrudnia obecnie 14 osób z tytułami naukowymi i praktyką w spółkach i uczelniach zachodnich. Firma osiąga obroty ok. 2 mln zł. Około 30-40% przychodów pochodzi ze sprzedaży wytwarzanych

¹ <http://www.eurx.com.pl/mod.php>

² <http://www.chimerx.com/mod.php>

odczynników, a 60% przychodów to sprzedaż eksportowa w formie know-how oraz odczynników. W 2006 r. spółka zakupiła budynek o powierzchni 750 m² w Gdańsku, gdzie znacznie rozbudowała swoje zaplecze badawcze.³

EURx rygorystycznie przestrzega kontroli jakości i standardów produkcji, aby zapewnić wysoką jakość i powtarzalność produktów. Równocześnie specjaliści firmy stale udoskonalają i rozwijają ofertę. Zespół naukowców może poszczycić się bogatym doświadczeniem w fermentacji, klonowaniu i inżynierii białkowej, oczyszczaniu białek i DNA, a także w amplifikacji DNA. Imponujące know-how zgromadzone w firmie oraz konsekwentna dbałość o jakość produkcji w dużej mierze przyczyniły się do powodzenia przedsięwzięcia biznesowego.

Ojcem sukcesu EURx jest jednak bezsprzecznie dr Skowron. Mimo że amerykańska firma w latach 90. proponowała mu dożywotnią posadę, wrócił do kraju, gdyż to tutaj pragnął wykorzystać swój talent i specjalistyczną wiedzę w biznesie. Co więcej, udało mu się przekonać szefów koncernu MBR, by zainwestowali w Polsce i tu pozwolili mu kontynuować badania. Dr Skowron jest jednym z tych naukowców, którzy udowodnili, że świat nauki i świat biznesu mogą współpracować i uzupełniać się z korzyścią dla obu stron.⁴

³ Tamowicz P., *Przedsiębiorczość Akademicka. Spółki Spinn-off w Polsce*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa, 2006.

⁴ *Doktora pilnie zatrudnię*, Newsweek Polska, 9.02.2010

<http://www.newsweek.pl/artykuly/sekcje/wiadomosci/doktora-pilnie-zatrudnie,24437,1>